

VEKERUMS BYS BYORDNING FRÅN ÅR 1707

Såsom uthi vår by Wekerum esom oftast tilldrager sig mycken otidighet och trätta grannarna emellan med ett och annat som uthi byhem kan förefalla och omyeligt vore allt med lag och rätt utföra, thy hafva vi samtliga byamän i Wekerum oss emellan upprättat och samtyckt ett vänligt granhålds bref bestående uthi 41 punkter som af oss oryggeligen hållas skall, hvilket vi här under med våra namn och bomärke bekräfta vehlat.

Datum Wekerum den 26 januari anno 1707.

1. Skall åldermansdömet gå omkring i byen från hemman till hemman och ingen må tillåtas köpa sig fri där ifrån, utan det skier med samtliga byamännens samtycke, men finnes där någon odugelig, då hafva byamännen makt att välja sig en annan, som skall vara förpliktad byamännen med goda exempel föregå, och i alla måtta byens bästa söka uthi allt det som under skrifne punkter innehålla och förmå noga i akt taga och observera.
2. Skall och åldermannen hafva makt att utvälja sig fyra män, som skohla hjälpa honom byrättsvilkor, vite och vedtäkt vid lika att hålla när något förefalla kunde med pantning och andra bys vilkor och handlingar.
3. Försummar åldermannen och de 4 tillsatta män och icke i akt tager allt det som till byens bästa och förkofring lända kan, då böte de för var gång $1/4$ tunna öhl.
4. Skall åldermannen hålla riktiga lagdagar och sambling med byamännen och i tid om alla ting åtvarna, om vångafred och annan bys vilkor, försummar sig åldermannen böte var gång $1/4$ tunna öhl.
5. Hvilken byaman son icke sielv kommer till sambling när han hörer byahornet eller och till lagdag, då bötet den som borta blifver för var gång 4 öre silvermynt

eller vad de 4 män honom pålägga kan.

6. Hvilken byman som icke gapstänger sina gierdesgårdar när som åldermannen därom påmint hafver, böte then till byen första gången 1 öre silvermynt och sedan dubbelt för hvar gång han sig försummar.
7. Hvem som släpar harf, plog eller åhr öfver annans sådda åker böte för var gång han översläpat hafver 4 öre silvermynt.
8. Hvilken byman som icke stänger egen läm eller led efter sig på antingen åker eller egna lyckor när han sår eller kiörer höst eller vår och därigenom någon creatur insläppar och får skada befinnes det på färskar giärning då skall han samma creaturs ägare betala och böta till byen 1/4 tunna öhl och de fattiga 8 öre Smt.
9. Hvem som icke stänger vångaleet efter sig när har kiöre eller går ther igenom och något creatur insläpps bötte den till byen 4 öre silvermynt och betale skadan.
10. Hven som låtter sina giäss, svyn eller annan kräk gå i vången seden fred är giord uthan samteliga byamännens samtycke, då böte den till byen för varje stycke 1 öre silvermynt och betahle skadan.
11. Skall och var man vara förplicktad att lägga pant ifrån sig, när han för giäld eller annat brott blifver sögder ifall, eller och böte dubbelt.
12. Hvem som icke vill lösa sin pant från åldermannen när förfallen dag kommer då må åldermannen behålla det som sitt eget, och betale till byen vad det är värderat före.
13. Hvem som insläpper sina grisar i vången om hösten eller annor tid, och dhe giöra skada, bötte för vart stycke 1 öre silvermynt och skadan betahle.

14. Hvem som tiurar i vången höst eller vår uthan låf och creaturet slipper löst och giörer skada, då bethale den som det gjort hafver skadan som försades och bötte till byen $1/4$ tunna öhl.
15. Hvem som håller eller släppar något creatur om höst, vår eller annor tid i vång, heyor eller lyckor, om han är först från upphöstadt än the andra uthan han har åldermannens minne därtill, bötte han till byen 16 öre silvermynt och bethale skadan.
16. Hvem som slår från annan mans vång, eller skiär från anner mans åker, böte var gång och ställe 4 öre eller vad åldermannen med de 4 män honom påläggia kan.
17. Ingen man må lägga väg öfver annor mans åker eller äng, utan dhet skier om vinteren med släde, eller och att man tränger kiöra giödsell på sin åker, den som här emot bryter, böte han till byen $1/4$ tunna öhl första gången och sedan dubbelt upp.
18. Ingen man må sig underdölja att hålla bys nödvändiga vägar såsom kyrkovägar, qvarnvägar, tingsvägar samt höstevägar å vången och allmänna bys gatta, när han av åldermannen tillsagd blifver, böte den till byen $1/2$ tunna öhl.
19. Hvem som anställer någon träta antingen lagdagar eller annan i byamännens sambling, eller brukar sig fängeliga ord med svärjande och banande ord till Guds förtörnelse, böte till byen $1/4$ tunna öhl och till de fattiga 8 öre silvermynt.
20. Hvem som hottar den andre på gatustämman och annan försambling, böte för var gång 2 öre silvermynt.
21. Ingen gårdman eller dräng, liten eller stor skall låta sig finna hos byamännerna när de hafva bysöhl att dricka. Hvem som här emot bryter böte var gång till byen 4 öre silvermynt.

22. Skall åldermannen med the 4 män vara förplicktade vart fierndels åhr en gång att granska och besiktiga eldstäderna i byen, finnes där någon odugelig som man fruktar före böte ägaren till byen 4 öre silvermynt.
23. Hvem som icke är åldermannen och de 4 män hörsamb när de något på byens vägnar hafvar befalla utan sätta sig upp mot dem, böte till byen en half tunna öhl.
24. Hvem som höst eller vår samt annan tid insniker sig i vång, lyckor eller heyer och betar anten på sin eller annan mans grund om nattetid, böte han till byen 1 tunna öhl.
25. När någon mans fänadt gör then andre skada på säd eller gräs och giärdesgården fins laglig skall af danne-män värderat blifva. Så skall åldermannen med de 4 män strax vara förplicktade skadegäldet hos den brottslige uthtaga. Vägrar åldermannen sig böte $1/2$ tunna öhl - vägrar de 4 män sig böte $1/4$ tunna öhl till byen.
26. Hvem som kaste håll på annan mans giärdesgård uthan låf - böte till byen 4 öre silvermynt och upprätte giärdesgården igen.
27. Hvad åldermannen med största parten af bymännen bevillja och samtycka, skall stå fast och oryggeligen, och ej kullkastas af någon, giöre någon här emot böte den till byen 8 öhre silvermynt.
28. Finnes där barn i ärtor, bönor, trädgård eller kålhage, böte den som barnet äger 4 öre silvermynt.
29. Hvem som hugger på annan mans grund i vång eller heyor uthan låf böte den första gången 8 öre silvermynt och sedan dubbelt upp.
30. Hvilken som befinnes taga eller bortföra från annan mans grund i vången, heyor sampt på allmänna fälladsmarken antingen huggen ved, giärdslefång eller annat slikt, böte den till byen första gången 16 öre silvermynt och sedan dubbelt upp.

31. Ingen må gå i annors mans gård hus eller grund och thaga ther något olofvandes vare sig af vad namn det vara må af bondens boredskap - böte $1/4$ tunna öhl och igen skaffat så god som han det tagit hafver.
32. Skall och ingen taga ploga, åhr, harf eller harfvedrag, sampt kubb eller kubbeslår om våren eller annor tid - böte för var gång 8 öre silvermynt.
33. Sakll ingen plåcka ollon i vången, heyor och lyckor på annan mans grund, dock i sina egna lyckor och heyor, den där emot gör böte till byen $1/4$ tunna öl och sedan dubbelt upp.
34. Hafver någon skiählgiärdesgård tillsammans och ej befinnes lagliga då böter den som giärdesgården ägar för varje 10 fambnar 8 öre silvermynt och upprätte giärdesgården igen.
35. Ingen man må bortsälja giärdslefång af kullfallna eller stående giärdesgårdar, böte till byen $1/4$ tunna öhl.
36. Ingen byman som fåhr hafvar må slå sig ifrån hålla fåraherde som av gammal tid varit hafvar. Den där emot gör böte till byen $1/4$ tunna öhl, då vare han lika vähl förplicktad sin andel till fåraherdens bevillning att utgiva.
37. Om någon man eller kvinna, båtmansfolk sam gårdsfolk och tienstefolk befinnes taga kåhl af annan mans kåhl-sängar eller hagar, då bötte till byen första gången 16 öre silvermynt och sedan dubbelt upp.
38. Ingen bonde, båtsman eller gårdman må understå sig hugga något giärdslefång af vad slag det vara må och utom bys bortsälja, är någon gårdsmän som likt otingat huggit hafvar då bör han gå på allmänna gatustämman sådant att ut ? och försälja, befinnes här någon emot böte till byen för vart lass 8 öre smt.

till byen och de fattige, och lika fullt förfärdigar sitt brunnskar samt svarar för skadan som till äventyrs kunde tima.

§

Kommer någon så siuk tiggare till by eller stufva, att han synes vilja avlida så må ingen vara så obarmhärtig att han oroar den arma människian i så dödsstund, uthan lämbnar honom rum hos sig, sådan dödlig siuk domb, skulle någon vara så ochristelig, och mot den andra ? vara obarmhärtig böte till de fattiga och byen 16 öre smt. och stående inte sedan från laga ansvar. Dör nu en sådan tiggare skall byen vara bekymrad om kista och jordfästning. Nekar någon han skall böta till byen 8 öre smt.

Sven Olfsson	Olof Mattsson
Jöns Torsson	Per Mattsson
Per Svensson	Mas Olfsson
Sven Torsson	Oluf Jönsson
Oluf Svensson	Sven Nilsson
Sven Olfsson	
Chirsten Olfsson	
Sven Håkansson	
Truet Svensson	

På Bräkne Härad's ordinarie Ting hellig den 29 Januari 1707
uppläsit och in grantum juris inprotokollet.

Matthias Grubb

Oluf Jönsson	Anders Olsson
Grumme Persson	John Jansson
Oluf Christensson	Carl Carlsson
Nils Trylsson	Hans Jönsson
Jon Jonsson	Truet Nilsson
Ture Svensson	Bengt Persson
Jöns Mattsson	Anders Svensson
Mans Nilsson	Tryls Pährsson
Pähr Sönnesson	Nils Svensson
Nils Jonsson	

Åhr 1749 den 6 juni å Laga Ting uthi Bräkne Härad och Hoby är förestående afskrifna gamla byordning uppvisad och med sitt orginal jämförd, samt lika lydande befunnen.

Och emedan Wekerums byamän anhåller ytterligare stadsfästelse härpå, så har Tingsrätten sådant ej kunnat aflåta utan vardar denna byskrå såsom nyttig och tienlig till byamännens efterrättelse stadfästad. Dock som ther finnes på åtskilliga ställen upptagit böter af öhl - sådant är stridande mot nu stadigt bruk och Kungl. Majestäts projecterande byordning af åhr 1742, thy blifver plikt på thet sättet ändrat att i stället för var fjärdedels tunna öhl bör nu läggas 16 öre silvermynts plikt. Hvilka böter komma att användas till the behof nådige neachtas? actum ut supra.

På Häradsrättens vägnar efter höggunstigt förordnande.

Mang. Stobaeus.

Efter orginal handlingarna avskrivit genom Axel Ingemansson